

KÜLFÖLD.

A veneziai s egyéb kiállítások (Bécsben, Párisban, Darmstadtban, Milanóban). — Műtárgyárverések. — Plakátkiállítás az utcán. — Virágok akadémiája Párisban. — Müncheni ex-librisek. — A szt.-pétervári császári porcellángyár.

Meghalt az amerikai kiállítás, éljen az olasz kiállítás! Úgy megy ez, mint a trónváltásnál. A művelet ugyanaz marad, csak a hely más és más. A művészek és iparosok számára minden évben felüti fejét valahol a kiállítási despota azzal a célzattal, hogy kéréseivel beszedje az áldozati adót és az idegenforgalmi hódolatot.

Ez évben Venezia a soros. Most rendezik hatodik nemzetközi művészeti kiállítását, mely április hó 22-ikétől október hó 31-ig lesz nyitva. A kiállítás jellegét az adja meg, hogy a képzőművészet az iparművészettel karöltve jelenik meg. A program szerint: „támogatni óhajtván annak a célnak megvalósulását, hogy a művészetek hajdani egysége úgy az eszményi törekvésekben, mint a gyakorlati alkalmazásban ismét érvényesüljön; az önálló csoportoknak szánt termek berendezésénél szemmel kell tartani azt, hogy a díszítés és a bútorzat a kiállított művészi alkotásokkal egyöntetű egészet képezzen.“ Továbbá: „a kiállítás választékos és eredeti alkotások egybefoglalását célozza. Minden iránynak és minden technikának helyet ad, de kizárja a banalitásnak minden formáját.“ A kiállítás tervezett beosztása a következő: idegen nemzetek termei, — nemzetközi termek, — olaszországi kerületek termei. A termek berendezéséről a városi tanács által kinevezett művészi bizottságok, illetőleg az idegen nemzetek megbízottjai fognak gondoskodni. Venezia városa jelentékeny összeget szánt vásárlásokra, azonkívül díszoklevelek és aranyérmek kerülnek kiosztásra a nemzetközi jury ítéllete alapján. A kiállítás élén Grimani áll, Venezia polgármestere. A vezértitkár A. Fradeletto képviselő és múzeumi igazgató. Az idegen nemzetek terméinek rendezői: Crane Walter, East Alfred, Frampton George (Angolország), Besnard Paul Albert, Charpentier Alexandre, Soulier Gustave (Franciaország), Karlovsky Bertalan, Radisics Jenő, Szmrecsányi Miklós (Magyarország), Hahn Hermann, Heterich

Ludwig, Seidl Emanuel (Németország) és Boberg Ferdinand (Svédország). A nemzetközi termek rendezői: Melchers Gari, Meunier Constantin, Zilcken Philip és Zuloaga Ignacio. Az olaszországi kerületeknek 36 előkelő művész és szakember rendezőjük van. Ekkora fényes segédlettel ritka kiállítás dicsekedhetik. A közönség számára a menet-térti jegyek az olasz belföldi és a határállomásokról a kiállítás ingyenes látogatására jogosítanak, érvényességök egész idejére.

Magyarország a közt az öt nemzet között foglal helyet, amely külön teremben állít ki. A kiállítás vezetősége — kétségkívül a torinói sikerek kapcsán — nagy súlyt helyezett arra, hogy országunkat megnyerje. Mellőzte az osztrákokat s a magyarok számára a legelőnyösebb termek egyikét tartotta fenn. Sőt udvariasságuk odáig terjedt, hogy magyar nyelven is kinyomatták a programokat és prospektusokat. Rendezőink Szmrecsányi, Radisics miniszteri tanácsosok és Karlovsky festőművész, ez utóbbi a képzőművészeti társulat kiküldöttje. Az önálló megjelenés, az előnyös terem s a magyarok iránti előzékenység biztosítékait képezik megbecsültetésünknek. A tökéletes siker kivívása tehát egyedül rajtunk áll. A kiállításra szánt műveket február elsején válogatják össze a Műcsarnokban. Az installáció díszítése egységes nemzeti jellegű lesz, lehetőleg egyszerű, úgy, hogy az iparművészeti kereten belül a képek és szobrok teljes mértékben érvényesülni fognak.

A veneziai kiállítás mellett egyéb kiállítások is folynak vagy vannak készülöben. BÉCSBEN az udvari könyvtárban könyvtábla-kiállítás van (erről bővebben lapunk más helyén számol be dr. Gulyás). A SECESSIO-ban az idén olyan festők állítottak ki, akik csak színekkel fejezik ki magukat, tehát erősen a díszítő irányok felé kalandoznak. Az elrendezés itt Leopold Bauer műve s első eset Bécsben, hogy a kiállított tárgyak zavartalanul érvényesülnek s nem az interieur- (téralkotó-) művész dekoratív közbeszólásai obstruálják meg a szemet. DARMSTADTBAN 1905 augusztusában kertészeti kiállítás lesz Ernő Lajos herceg védnöksége alatt s főleg a virágkultusz és a kertrendezés művészeti szempontjai lesznek a kiállítás főirányítói. PÁRISBAN nyitva a bronzöntők és cizellálók kiállítása (plaketták, vázák, szobrok stb.), 10 nagy díj kerül kiosztásra. A kiállítás helye a Pavillon de Marsan. Ugyancsak PÁRISBAN

március 15-én nyílik meg a Musée Galliera modern kovácsolt vasművekből összeállított tárlata. MILANÓBAN is készül a nemzetközi kiállítás, de a részletekről még nem adhatunk hírt.

Aminő élénk forgalma van a modern iparművészeti tárgyaknak a kiállítások kapcsán, ugyanolyan mértékben tudnak vevőközönséget vonzani a régi iparművészeti alkotások az aukciókon. MŰTÁRGYÁRVERÉSEK soha jobb eredményel nem záródtak, mint napjainkban. Christie-nél Londonban egy XVI. Lajos korabeli aranszelence 5040, egy másik szelence porcellánfestésű betéttel pedig 6020 márkáért kelt el. Ugyanott egy berakott mahagoni szekrényért 10.000 és egy Chippendale -sofáért 3000 márkát adtak. Bécsi árveréseken már olcsóbbak az árak. Wawránál a múlt hónapban egy empire állóórát aranyozott bronzból 500, egy XV. Lajos korabeli szekrényt 230, a Klínkosch-gyűjtemény Boule-szekrényét pedig 710 koronáért lehetett megvenni.

PLAKÁTKIÁLLÍTÁS AZ UTCÁN. Egy egyesület Frankfurt legforgalmasabb helyén nagy falterületet kért a várostól, amelyre kifüggesztettek ingyen minden plakátot, amely művészeti kiválóságainál fogva alkalmasnak ítéltetett a közízlés nemesítésére. Így kell megszerkeszteni az utca képeskönyvét.

Egy párisi csoport meg VIRÁGOK ÉS NÖVÉNYEK AKADÉMIAJA címen alakított intézményt. A Bois de Boulogne virágházaiban helyezkedtek el és céljuk, hogy a virágmodellek társaságából merítsenek ábrázoló és dekoratív művészeti ihletet és tárgyat. Jó nevű professzorok vezetik a jelentkező tagokat e nemű törekvéseikben. Bourgogne és társai festeni tanítanak, Pierre Roche és Lenoir mintázni, Derveaux és Aubert pedig az iparművészet gyakorlásába avatnak be a virágok és növények alkalmazása kapcsán. Különösen sok nő jár e virágházakba, akik direkt a természeti minta után is himeznek, munka közben végezve el az elrendezés és stílizálás műveletét.

Az EX-LIBRIS néhol divat, sok helyütt betegség. Kórságos voltát az jelzi, mikor nem a könyvgyűjtők csináltatnak ex-librist, hanem az ex-libris-gyűjtők, hiúsági szempontból kiindulva, hogy legyen mivel csere-berélni. Kimagasló alakja a gyűjtőknek Leiningen-Westerburg gróf, akinek több a nevére rajzolt ex-librise, mint a könyve. Gyűjteménye meghaladja a 47 ezer darabszámot. Mint egy jószí-

matú detektív, úgy kutat az újabb és újabb ex-librisek után s e tekintetben hálás vadászterületnek mutatkozik számára a mi Magyarországnak is. Cinkografusok mesélik, nyomdászok dicsekszenek vele, hogy Budapesten nulla dies ex-libris nélkül. E mellett azonban a könyvkereskedők panaszkodnak. Szóval azt kell hinnünk, hogy a leiningenizmus hódít nálunk is és sokan rajzoltatnak maguknak ex-librist, hogy ezzel jogcímök legyen mások ex-libriseit elkérni. Ilyen mulatság a bélyeggyűjtést alig szárnyalja túl. A „Kunst und Handwerk“ idei első száma bokkrétába köti a müncheni ex-libris virány legfrissebb hajtásait. A mesterek nevei: Albert Welti, Julius Diez, Hans Volkert, Willi Geiger, Völkerling, Schiestl, Vrieslander, Caspari, Hegenbart, Haustein s honfitársunk, Bellányi Viktor. Ezeket ajánljuk megnézni úgy az ex-librisek rajzolóinak, mint barátjainak, mert ezek tehnikai és művészeti rangjuk igen nagy. Soha nem juteszünkbe róluk, hogy játék volna. Komoly kompozíciók, munkás megoldások. Rögtön elárulják, hogy aki ilyen rendel, az szerető gonddal be is ragasztgatja könyveibe.

A SZENTPÉTERVÁRI CSÁSZÁRI PORCELLÁNGYÁR új virágzásnak indult. Ez az intézet 1744-ben keletkezett, tehát időrangban a harmadik Európában. Első vezetője Hunger még Böttgertől tanulta el a kaolinos föld titkát s alkotásai formában is hűen követik a meiszeni hagyományokat. Rchette alatt a pétervári gyár filiaációja volt Sèvres-nek, itt ott azonban orosz motívumok, „arabeskovi“-k is nyertek alkalmazást. A cári kegyurak csak úri passzióból áldoztak rá s nem a pénzhiány volt az oka, hogy utánzatok előállításában merült ki a gyárnak csaknem összes tevékenysége. 1892-ik év jelent e tekintetben fordulópontot. Az igazgatást báró Wolf veszi át, aki elsőrangú szobrász- és festőerőket toboroz össze a világ minden tájáról s öntudatos művészi programmal vezeti a gyárat magasabb művészi célok felé. Jelesebb munkatársai: G. Zimine, E. Cordess, Krasnowsky, Timus, Petroff, Vilde, Verner stb. Biscuit-eket, mázalatti festésű díszedényeket készítenek jórészt és általában a kopenhágai porcellánművek jótékony behatásai érezhetők az orosz alkotásokon.